

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 2. februar 2023. godine
Ref.br.:AGJ 2116/23

PRESUDA

u

slučaju br. KIo6/21

Podnosilac

Dragan Mihajlović

**Zahtev za ocenu ustavnosti
postupaka pred Apelacionim sudom Republike Kosova u vezi sa
predmetom Ac. br. 3930/2016**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Dragan Mihajlović iz Prizrena, koga zastupa Sezo Veliji, advokat iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava prekomernu dužinu trajanja sudskog postupka u slučaju Ac. br. 3930/2016 koji se vodi pred Apelacionim sudom Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti predmetnog postupka, kojim su mu, prema navodima podnosioca zahteva, povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 20. [Odluke] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 59. [Vrste odluka] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 8. januara 2021. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 18. januara 2021. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR.KIO6/21] imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, članovi.
7. Dana 22. januara 2021. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da popuni obrazac zahteva i dostavi važeće punomoćje za Sud.
8. Dana 16. februara 2021. godine, zastupnik podnosioca zahteva je dostavio Sudu tražena dokumenta.
9. Takođe, Sud je poslao kopiju zahteva i Apelacionom sudu.
10. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12. (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21 utvrđeno je da će sudija Gresa Caka-Nimani preuzeti funkciju predsednice Suda nakon isteka mandata aktuelne predsednice Suda Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
11. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7. (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika, sudija Bekim Sejdiu je podneo svoj ostavku na mesto sudije pri Ustavnom sudu.
12. Dana 27. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi je odlukom KSH. KIO6/21 imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za člana Veća za razmatranje umesto sudije Bekima Sejdiua.

13. Dana 31. maja 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi je odlukom br. KK160/21 o zameni predsedavajućih sudija u Većima za razmatranje, imenovala izabranu predsednicu Suda, Gresu Caka-Nimani, za predsedavajuću Veća za slučaj KIo6/21.
14. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, dok je na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.
15. Dana 28. juna 2021. godine, predsednica Suda, Gresa Caka-Nimani je odlukom KSH. KIo6/21 imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za člana Veća za razmatranje umesto sudije Arte Rama-Hajrizi.
16. Dana 19. novembra 2021. godine, Sud je poslao dopis Apelacionom sudu i tražio od njih da obaveste Sud o postupku koji se vodi u vezi sa konkretnim predmetom.
17. Dana 1. decembra 2021. godine, Apelacioni sud je dostavio Sudu odgovor koji je tražio Sud, u kojem je naveo da je o predmetu na koji se podnosilac zahteva žali odlučeno rešenjem [Ac. br. 3930/16], u kojem je usvojio kao osnovanu žalbu SO Prizren i ukinuo presudu [P. br. 1146/15] Osnovnog suda od 29. aprila 2016. godine i slučaj vratio na preispitivanje i presuđivanje.
18. Dana 9. marta 2022. godine, Sud je razmotrio slučaj i jednoglasno odlučio da se isti odloži radi dodatnih dopuna i ponovo razmotri na jednoj od narednih sednica.
19. Dana 15. novembra 2022. godine, Sud je razmotrio slučaj i jednoglasno odlučio da se isti odloži radi dodatnih dopuna i ponovo razmotri na jednoj od narednih sednica.
20. Dana 16. novembra 2022. godine, Sud je poslao dopis Osnovnom sudu i tražio od njih da obaveste Sud da li su odlučili o slučaju podnosioca zahteva na osnovu rešenja [Ac. br. 3930/16] od 9. februara 2021. godine Apelacionog suda, kojim je slučaj vraćen na preispitivanje i presuđivanje.
21. Dana 21. novembra 2022. godine, Osnovni sud je obavestio Sud da se od 30. avgusta 2022. godine, predmet nalazi u Apelacionim sudu na osnovu žalbe.
22. Dana 2. decembra 2022. godine, Sud je uputio dopis Apelacionom sudu i tražio od njih da obaveste Sud o postupku koji se vodi u vezi sa predmetom podnosioca zahteva.
23. Dana 9. decembra 2022. godine, Apelacioni sud je dopisom obavestio Sud da je slučaj podnosioca zahteva dodeljen relevantnom sudiji na razmatranje i da je još uvek u toku.
24. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci dha betimin para Presidentes së Republikës së Kosovës, me ç'rast filloi mandati i tij në Gjykatë.
25. Dana 22. decembra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva. Istog datuma, Sud je jednoglasno utvrdio da je (i) zahtev podnosioca prihvatljiv; (ii) da je došlo do povrede stava 2 člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. EKLJP-a u vezi sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje u razumnom roku.

Pregled činjenica u slučaju

26. Na osnovu spisa predmeta, dana 17. septembra 2003. godine, Opštinski sud u Prizrenu (u daljem tekstu: Opštinski sud) je rešenjem T. br. 68/03, utvrdio da je raspravljena zaostavština ostavioca Tome Mihajlovića iz Prizrena, pri čemu je podnosilac zahteva Dragan Mihajlović oglašen jedinim zakonskim naslednikom celokupne imovine svog oca, Tome Mihajlovića. U okviru ostavljenog nasleđstva bio je i deo od 7/16 parcele br. 5712 po posedovnom listu br. 154 KZ Prizren. Ostali zakonski naslednici Srboljub, Draginja, Miroslav i Branislav se prema tom rešenju nisu prihvatili nasleđa, pošto su se preko svojih punomoćnika u ostavinskom postupku u Opštinskom sudu izjasnili da ne prihvataju njihove zakonske delove koje je ostavilac ostavio, ne uskraćujući pravo na nasleđe drugim zakonskim naslednicima.
27. Prema spisima predmeta, 3. oktobra 2003. godine, postupajući po rešenju [T. br. 68/03] Opštinskog suda u Prizrenu, Skupština opštine Prizren – Uprava za imovinsko-pravne poslove (u daljem tekstu: SO Prizren) donela je rešenje br. 027-825, kojim je: (i) dozvolila promenu vlasnika u katastarskom operatu SO Prizren za nepokretnost koja je evidentirana po posedovnom listu br. 154 i to 9/16 na ime Trajka Mihajlovića i 7/16 na ime Tome Mihajlovića iz Prizrena i to katastarska parcela br. 57/12 u površini od 1 ha 93 ara i 85m², po kulturi njiva 3. klase; (ii) nepokretnosti iz tačke I izreke ovog rešenja upisuju se u posedovni list br. 154 i to 9/16 na ime Trajka Mihajlovića i 7/16 na ime Dragana Mihajlovića iz Prizrena, sa nepromenjenim podacima u pogledu broja parcele, površine, kulture i klase.
28. Dana 9. marta 2004. godine, SO Prizren je rešenjem br. 02-583/1 poništila i proglasila ništavim: (i) rešenje SO Prizren 027-583 od 7. jula 2003. godine o promeni vlasnika u katastarskom operatu SO Prizren za nepokretnost evidentiranu po posedovnom listu br. 154 na ime D.S. PIK "Progres" iz Prizrena 7/16 i to samo u odnosu na katastarsku parcelu br. 57/12 u površini od 1 ha 93 ara i 85 m², po kulturi njiva 3. Klase, prenetu i evidentiranu u posedovnom listu br. 154 na ime Tome Mihajlovića 7/16 idealnog dela sa drugim nepromenjenim podacima kao ništavo i rešenje Uprave za imovinsko-pravne poslove br. 027-825 od 3. oktobra 2003. godine o promeni vlasnika (korisnika) u katastarskom operatu SO Prizren za istu nepokretnost koja se vodi na ime Tome Mihajlovića sa 7/16 idealnog dela, sa ostalim nepromenjenim podacima i prenetu na naslednika Dragana T. Mihajlovića; i (ii) nepokretnost iz tačke I izreke ovog rešenja će se odjaviti od Tome Mihajlovića, odnosno od njegovog naslednika Dragana Mihajlovića, i vratiti u posedovni list br. 154 na ime SO Prizren - Uprava za obrazovanje i nauku, sa nepromenjenim podacima u pogledu broja parcele, površine, kulture i klase prema registru promena br. 50/2000. SO Prizren je ovu odluku obrazložila na osnovu toga da je *„ovaj organ nakon overe katastarskih knjiga došao do zaključka da je učinio propust kada je greškom izvršio upis-izmenu u katastarskom operateru ove parcele br. 5712 za idealni deo 7/16 ili 85 ari, jer ova promena nije mogla da se izvrši, jer je ranije rešenjem br. 011-28 od 30. maja 2000. godine SO Prizren izvršen administrativni prenos ove katastarske parcele sa PIK "Progres" na opštinu Prizren – Upravu za obrazovanje i nauku za potrebe izgradnje osnovne škole koja je već pri kraju izgradnje i te promene su evidentirane u katastru u upisu objekata br. 50/2000“*.
29. Dana 27. decembra 2004. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu (u daljem tekstu: Opštinski sud) protiv SO Prizren, u kojoj je tražio da mu se isplati naknada zbog oduzimanja zemljišta od strane SO Prizren.
30. Dana 26. marta 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni sud) je presudom [P. br. 2231/04] usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i obavezao SO Prizren da podnosiocu zahteva na ime naknade zbog bespravnog oduzimanja 7/16

idealnog dela katastarske parcele br. 5712 iz posedovnog lista br. 154 KZ Prizren, isplati naknadu u iznosu od 554.320 (petsto pedeset četiri hiljade trista dvadeset) evra sa zakonskom kamatom od dana donošenja presude.

31. Dana 10. septembra 2013. godine, SO Prizren je izjavila žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se presuda preinači i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
32. Dana 6. maja 2015. godine, Apelacioni sud je rešenjem [CA. br. 3132/2013] ukinuo presudu [P. br. 2231/04] Osnovnog suda od 26. marta 2013. godine i vratio predmet na presuđivanje.
33. Dana 29. aprila 2016. godine, Osnovni sud je presudom [P. br. 1146/15] usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, tako što je obavezao SO Prizren da podnosiocu zahteva kao suvlasniku na delu od 7/16, površine od 8528 m², katastarske parcele br. 57/12, na mestu zvanom "Atmejdan", u ukupnoj površini od 19385 m², KZ Prizren u granicama sa istoka u dužini od 165,97 m, sa zapada u dužini od 174,49 m, sa severa u dužini od 49,28 m i sa juga u dužini od 50,43 m, na ime naknade za oduzimanje 7/16 (8528) m² idealnog dela katastarske parcele br. 57/12, isplati iznos od 643.693 €, sa zakonskom kamatom počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.
34. Neutvrđenog datuma, SO Prizren je uložila žalbu Apelacionom sudu protiv presude [P. br. 1146/15] Osnovnog suda od 29. aprila 2016. godine.
35. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Instituciji ombudsmana (u daljem tekstu: Ombudsman) u vezi sa prekomernom dužinom trajanja postupka odlučivanja u vezi sa njegovim predmetom pred Apelacionim sudom.
36. Dana 7. marta 2019. godine, Ombudsman je odlukom 361/2019, odgovorio podnosiocu zahteva i naveo da je Ombudsman preporučio da sudovi bez odlaganja preduzmu sve relevantne pravne radnje za razmatranje i presuđivanje predmeta za koji je utvrđeno da postoje odugovlačenja u sudskim postupcima. Takođe, Ombudsman je svojim izveštajem preporučio i Vladi da uspostavi mehanizme za sprečavanje povreda prava na suđenje u razumnom vremenskom roku.
37. Dana 9. februara 2021. godine, Apelacioni sud je rešenjem [Ac. br. 3930/16] usvojio kao osnovanu žalbu SO Prizren i ukinuo presudu [P. br. 1146/15] Osnovnog suda od 29. aprila 2016. godine.

Navodi podnosioca zahteva

38. Podnosilac zahteva osporava prekomernu dužinu trajanja postupka pred Apelacionim sudom, navodeći da su povređena njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
39. Podnosilac zahteva dalje navodi da je *"predmet dostavljen sada po drugi put Apelacionom sudu Kosova dana 14.09.2016. godine, radi odlučivanja po podnetoj žalbi te se isti vodi kod Apelacionog suda pod oznakom AC. br. 3939/2016 koji do današnjeg dana i ako je prošlo pune četiri (4) godine a već zašlo i u petu (5) godinu od dana dostavljanja nije odlučeno"*. S tim u vezi, podnosilac zahteva tvrdi da mu je uskraćeno pravo koje je zagarantovano Ustavom.

40. Prema navodima podnosioca zahteva: "Članom 10. Zakona o parničnom postupku propisuje se da je sud dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja i sa što manje troškova i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku, dok ovaj parnični postupak je počeo 27.12.2004. godine to znači pre skoro dvadeset (20) godina, dva puta bilo odlučeno kod prvostepenog suda oba puta rešeno u njegovu korist, te da sada po drugi put kod drugostepenog suda odnosno Apelacionog suda nije doneta odluka po ovoj pravnoj stvari pune četiri (4) godine odnosno zašlo u petu (5) godinu".
41. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da usvoji žalbu i utvrdi povredu Ustavom zagarantovanih prava; (ii) da naloži Apelacionom sudu da odmah odluči po predmetu AC. br. 3939/2016 i time otkloni povredu prava na pravično suđenje i suđenje u razumnom roku te da otkloni posledice neodlučivanja u razumnom roku zagarantovanom Ustavom Republike Kosovo.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

42. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
43. U tom smislu, Sud se, na početku, poziva na članove 113.1 i 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 113.

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

44. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47. [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. [Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49. [Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]

45. Kada je u pitanju ispunjenje ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa; da je precizirao prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene; kao i da je podneo svoj zahtev u određenom zakonskom roku.
46. Sud takođe utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti utvrđene stavom (1) pravila 39. Poslovnika i da se isti ne može proglasiti neprihvatljivim na osnovu uslova utvrđenih stavom (3) pravila 39. Poslovnika. Sud takođe naglašava da zahtev nije očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 39. Poslovnika, pa se stoga mora proglasiti prihvatljivim i razmotriti njegov meritum.

Meritum

47. Sud podseća da suština konkretnog slučaja proizilazi iz imovinskog spora koji podnosilac zahteva ima sa SO Prizren, zbog oduzimanja njegove imovine od strane SO Prizren, koju imovinu je SO Prizren iskoristila za izgradnju škole. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu, u kojoj je tražio da mu se isplati

naknada za imovinu koju mu je oduzela SO Prizren. Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i obavezao SO Prizren da podnosiocu zahteva na ime naknade za bespravno oduzimanje 7/16 idealnog dela katastarske parcele br. 5712 iz posedovnog lista br. 154 KZ Prizren, isplati iznos od 554.320 (petsto pedeset četiri hiljade trista dvadeset) evra sa zakonskom kamatom od dana donošenja presude. SO Prizren je izjavila žalbu Apelacionom sudu, a ovaj je usvojio žalbu i vratio predmet na ponovno suđenje. Osnovni sud je u postupku ponovljenog suđenja, dana 29. aprila 2016. godine, presudom [P. br. 1146/15] usvojio, kao osnovan, tužbeni zahtev podnosioca zahteva, tako što je obavezao SO Prizren da podnosiocu zahteva kao suvlasniku na delu od 7/16, u površini od 8528 m² katastarske parcele br. 57/12, na mestu zvanom "Atmejdan", ukupne površine od 19385 m², KZ Prizren, u granicama sa istoka u dužini od 165,97 m, sa zapada u dužini od 174,49 m, sa severa u dužini od 49,28 m i sa juga u dužini od 50,43 m, na ime naknade za oduzimanje 7/16 (8528) m² idealnog dela katastarske parcele br. 57/12, isplati iznos od 643.693 €, sa zakonskom kamatom počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude pod pretnjom prinudnog izvršenja. SO Prizren je ponovo uložila žalbu Apelacionom sudu, pri čemu je Apelacioni sud usvojio žalbu SO Prizren i ukinuo odluku Osnovnog suda te vratio predmet na ponovno suđenje.

48. Sud primećuje da se suština zahteva odnosi na navod o povredi prava na pravično suđenje, odnosno povredi prava na konačno suđenje u razumnom vremenskom roku od strane redovnog sudstva, navodeći da je *"predmet dostavljen sada po drugi put Apelacionom sudu Kosova dana 14.09.2016. godine, radi odlučivanja po podnetoj žalbi te se isti vodi kod Apelacionog suda pod oznakom AC. br. 3930/2016 koji do današnjeg dana i ako je prošlo pune četiri (4) godine a već zašlo i u petu (5) godinu od dana dostavljanja, nije odlučeno"*.
49. S tim u vezi, Sud se poziva na član 31. stav 2. Ustava u vezi sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kojima je utvrđeno:

Član 31. 2 Ustava

2) *"Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda"*.
[...]

Član 6.1 Konvencije

1) *"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona"*.
[...]

50. U ovom slučaju, Sud, da bi utvrdio osnovanost navoda podnosioca zahteva u vezi sa povredama ustavnih prava i sloboda koje se odnose na donošenje odluka u razumnom roku, baviće se: (i) utvrđivanjem perioda trajanja sudskih postupaka; (ii) relevantnim načelima u vezi sa trajanjem postupaka; i (iii) razumnošću trajanja postupaka pred redovnim sudovima.

(i) *Period koji se uzima u obzir*

51. Pozivajući se na svoju praksu i sudsku praksu ESLJP-a, Sud je ocenio da računanje vremenskog trajanja postupaka počinje u trenutku kada se nadležni sud pokrene na zahtev stranaka radi odlučivanja o navodnom legitimnom pravu ili interesu (vidi predmet ESLJP-a, *Erkner i Hofauer protiv Austrije*, od 23. aprila 1987. godine, stav 64, vidi, takođe, predmet *Poiss protiv Austrije*, ESLJP, od 23. aprila 1987. godine, stav 50, i slučajeve Ustavnog suda br. KI127/15, podnosilac *Mile Vasović*, rešenje o neprihvatljivosti od 15. juna 2015. godine, stav 43; KI19/17, rešenje o neprihvatljivosti od 21. februara 2018. godine, stav 50). Proces se smatra okončanim donošenjem konačne sudske odluke od strane poslednje nadležne sudske instance (vidi predmet ESLJP-a *Eckle protiv Savezne Republike Nemačke*, br. 8130/78, presuda od 15. jula 1982. godine, stav 74; kao i slučaj Suda KI177/19, podnosilac *NNT "Sokoli"*, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 98). Stoga se zahtev za suđenje u razumnom roku primenjuje na sve faze sudskog postupka čiji je cilj rešavanje spora, ne isključujući faze nakon presude o meritumu (vidi predmet ESLJP-a *Robins protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 23. septembra 1997. godine, stav 28-29).
52. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je, kako je prethodno objašnjeno, podneo tužbu 2004. godine. Osnovni sud je povodom tužbe podnosioca zahteva odlučio 2013. godine. Predmet je Apelacioni sud ponovo vratio na ponovno suđenje na osnovu žalbe SO Prizren. Osnovni sud je ponovo odlučio o predmetu presudom od 29. aprila 2016. godine. Takođe, Apelacioni sud je rešenjem [Ac. br. 3930/16] od 9. februara 2021. godine, ukinuo presudu [C. br. 1146/13] Osnovnog suda od 29. aprila 2016. godine i vratio predmet na ponovno suđenje i odlučivanje. Pozivajući se na spise predmeta, Sud primećuje da se predmet podnosioca zahteva nalazi u sudskim postupcima još od 2004. godine.
53. Shodno tome, Sud utvrđuje da se period koji treba uzeti u obzir povodom navoda podnosioca zahteva o povredi prava na pravično suđenje, prema stavu 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, u konkretnom slučaju, računa od datuma podnošenja tužbe Osnovnom sudu, odnosno od 27. decembra 2004. godine pa do odluke povodom tužbe podnosioca zahteva, odnosno rešenja [Ac. br. 3930/16] Apelacionog suda od 9. februara 2021. godine, što u celini predstavlja period od 16 godina 1 meseca i 13 dana (šesnaest godina jedan mesec i trinaest dana).

(ii) *Relevantna načela*

54. Sud pre svega naglašava da prema doslednoj praksi ESLJP-a, koja se takođe odražava i u sudskoj praksi Suda, razumnost dužine trajanja postupka mora biti ocenjena u svetlu okolnosti slučaja, uzimajući u obzir kriterijume utvrđene sudskom praksom ESLJP-a, odnosno: (a) složenost predmeta; (b) ponašanje stranaka u postupku; (c) ponašanje nadležnog suda ili drugih javnih organa; kao i (d) važnost predmeta spora za podnosioca zahteva (vidi predmete ESLJP-a *Mesić protiv Hrvatske*, br. 19362/18, presuda od 5. maja 2022. godine, stav 127; *Bara i Kola protiv Albanije*, br. 43391/18 17766/19, presuda od 12. oktobra 2021. godine, stav 63; *Mishgioni protiv Albanije*, br. 18381/05, presuda od 7. decembra 2010. godine, stav 44; *Gjonboçari i drugi protiv Albanije*, br. 10508/02, presuda od 23. oktobra 2007. godine, stav 61; *Mikulić protiv Hrvatske*, br. 53176/99, br. 35382/97, presuda od 7. februara 2002. godine, stav 38; *Comingersoll S.A. protiv Portugalije*, presuda od 6. aprila 2000. godine; *Frydlander protiv Francuske*, br. 30979/96, presuda od 27. juna 2000. godine, stav 43; *Sürmeli protiv Nemačke*, br. 75529/01, presuda od 8. juna 2006. godine, stav 128; *Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, br. 76943/11, presuda od 29. novembra 2016. godine, stav 143; *Nicolae Virgiliu Tănase protiv Rumunije*, br. 41720/13, presuda od 25. juna 2019. godine, stav 209; vidi, takođe, slučajeve Suda: KI177/19, podnosilac *NNT "Sokoli"*, presuda od 16. aprila 2019. godine, stavovi 96-106; KI19/21, podnosilac: *Sadik Pllana*, presuda od 11. avgusta 2022. godine, stav 85).

(iii) *Analiza razumnosti vremenskog trajanja postupka*

55. Sud primećuje da je slučaj podnosioca zahteva usledio kao rezultat imovinskog spora između podnosioca zahteva i SO Prizren. On je tužbu za naknadu imovine podneo po prvi put 2004. godine, tražeći novčanu naknadu za imovinu koju mu je oduzeta od strane SO Prizren.
56. Kao što je i prethodno izloženo, da bi utvrdio da li je vremensko trajanje postupka bilo razumno, Sud mora uzeti u obzir sledeće faktore: (a) složenost predmeta; (b) ponašanje podnosioca zahteva; (c) ponašanje nadležnih sudskih organa; i (d) važnost predmeta spora za podnosioca zahteva.

(a) *Složenost predmeta*

57. Kada je u pitanju složenost predmeta, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a i sudsku praksu Suda kroz koje je istaknuto da se složenost predmeta može odnositi kako na činjenična, tako i na pravna pitanja, ali se takođe može odnositi i na činjenicu da je u postupak uključeno nekoliko stranaka ili na određeni broj dokaza koji se moraju ispitati pred redovnim sudovima (vidi, *mutatis mutandis*, predmete ESLJP-a *Lupeni Grkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 150; *Nicolae Virgiliu Tănase protiv Rumunije*, gore citiran, stav 210; *Katte Klitsche de la Grange protiv Italije*, br. 12539/86, presuda od 19. septembra 1994. godine, stav 55; *Humen protiv Poljske*, br. 26614/95, presuda od 15. oktobra 1999. godine, stav 63 i *Cipolleta protiv Italije*, br. 38259/09, presuda od 11. januara 2018. godine, stav 44, u kome je uprkos složenosti stečajnih postupaka, ESLJP utvrdio da su isti odugovlašćeni u suprotnosti sa kriterijumom pravičnog suđenja "u razumnom roku", kako je zagarantovano članom 6 (1) EKLJP-a; takođe, vidi slučajeve Suda *KI18/18*, podnosilac *Isuf Musliu*, gore citiran, stav 45; i *KI104/20*, podnosilac *Ejup Koci*, gore citiran, stav 48).
58. U ovom slučaju, Sud primećuje da se slučaj podnosioca zahteva odnosi na imovinsko pitanje, za koje podnosilac zahteva navodi da mu pripada na osnovu nasledstva nasleđenog od njegovog oca.
59. U kontekstu složenosti predmeta, kao i obaveze da se ispune svi procesni zahtevi, Sud primećuje da je o predmetu prvobitno odlučio Osnovni sud presudom [P. br. 2231/04] od 26. marta 2013. godine, gde je protiv ove presude uložila žalbu SO Prizren, dostavljajući nove dokaze, koju žalbu je usvojio Apelacioni sud koji je ukinuo presudu Osnovnog suda i vratio predmet na ponovno suđenje. Sud dalje primećuje da je Osnovni sud u ponovljenom suđenju presudom [P. br. 1146/15] ponovo odlučio u korist podnosioca zahteva, pri čemu se sa presudom Osnovnog suda nije složila SO Prizren koja je uložila žalbu Apelacionom sudu. Sud primećuje da je Apelacioni sud doneo rešenje Ac. br. 3930/2016 od 9. februara 2021. godine, kojim je usvojio kao osnovanu žalbu SO Prizren i ukinuo presudu [P. br. 1146/15] Osnovnog suda od 29. aprila 2016. godine, te vratio predmet prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.
60. Sud primećuje da je predmet podnosioca zahteva povezan sa 3 (tri) različite stranke koje su uključene u postupak. U ovim okolnostima, Sud, pozivajući se i na činjenične okolnosti predmeta koje se tiču imovinskih pitanja, primećuje da se za predmet ne ispostavlja da je toliko složene prirode da bi se moglo opravdati da sudski postupak za rešavanje zahteva u vezi sa navodnih građanskim pravima podnosioca ove ustavne žalbe traje duže od šesnaest godina.

(b) *Ponašanje podnosioca zahteva*

61. Sud naglašava da podnosioci zahteva u principu imaju pravo da slede sve procesne korake koji su dostupni po važećim zakonima. Međutim, podnosioci zahteva moraju takođe imati u vidu posledice u slučaju da korišćena pravna sredstva mogu uticati na vremensko trajanje razmatranja njihovog predmeta. Sud smatra da ponašanje podnosilaca zahteva predstavlja objektivnu činjenicu koja se ne može pripisati sudovima i koja se mora uzeti u obzir kada se utvrđuje da li je postupcima prekoračen razuman rok zagaranтован stavom 2. člana 31. Ustava i stavom 1. člana 6. EKLJP-a (vidi predmete ESLJP-a *McFarlane protiv Irske*, br. 31333/06, presuda od 10. septembra 2010. godine, stav 148; *Eckle protiv Nemačke*, gore citiran, stav 82; vidi, takođe, slučaj Suda *KIO7/15*, podnosilac *Shefki Zogiani*, gore citiran, stav 55).
62. U vezi sa procesnim radnjama podnosioca zahteva, Sud se poziva na praksu ESLJP-a u kojoj je on razjasnio da se od podnosioca zahteva traži da ispolji revnost u preduzimanju procesnih radnji i da se uzdrži od primene taktika odugovlačenja razmatranja njegovog predmeta (vidi predmete ESLJP-a *Bara i Kola protiv Albanije*, gore citiran, stav 91, u kojem je ESLJP utvrdio da na osnovu ponašanja žalioaca nema pokazatelja da je on prouzrokovao ili doprineo odugovlačenju postupaka; *Union Alimentaria Sanders S.A. protiv Španije*, br. 11681/85, presuda od 7. jula 1989. godine, stav 35).
63. U nastavku i na osnovu gore navedenih radnji podnosioca zahteva, Sud, stavljajući naglasak na njegovo ponašanje od dana podnošenja tužbe, 27. decembra 2004. godine, ističe da ne uočava nijedan pokazatelj radnji podnosioca zahteva kojim bi se dokazalo da je on prouzrokovao ili doprineo odugovlačenju postupaka ili da je na bilo koji drugi način mogao uticati na meritorno razmatranje i rešavanje njegovog predmeta.

(c) Ponašanje nadležnih sudskih organa

64. Sud na početku ukazuje na principijelni stav ESLJP-a da stav 1. člana 6. EKLJP-a zahteva od država ugovornica da svoje pravosudne sisteme organizuju na takav način da nadležni organi ispune zahteve navedenog člana, uključujući i obavezu razmatranja predmeta u razumnom vremenskom roku (vidi predmete ESLJP-a: *Comingersoll S.A. protiv Portugalije*, presuda Velikog veća od 6. aprila 2000. godine, stav 24; *Luli i drugi protiv Albanije*, br. 64480/09 64482/09 12874/10 56935/10 3129/12, presuda od 1. aprila 2014. godine, stav 91; *Kaçiu i Kotorri protiv Albanije*, br. 33192/07 33194/07, presuda od 25. juna 2013. godine; i *Abdoella protiv Holandije*, br. 12728/87, presuda od 25. novembra 1992. godine, stav 24).
65. U ovom kontekstu i u okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća na činjenicu da je ESLJP naglasio da se prekomerna opterećenost sudova nerešenim predmetima kao opravdanje za prekomerno duge postupke ne može uzeti u obzir (vidi predmete ESLJP-a *Bara i Kola protiv Albanije*, gore citiran, stavovi 70-71 i 94-96; *Krastanov protiv Bugarske*, br. 50222/99, presuda od 30. septembra 2004. godine, stav 74; *Vocaturu protiv Italije*, br. 11891/85, presuda od 1. aprila 1989. godine, stav 17; i *Cappello protiv Italije*, br. 12783/87, presuda od 24. januara 1992. godine, stav 17).
66. Međutim, u predmetu ESLJP-a *Buchholz protiv Nemačke*, u vezi sa navodom Nemačke vlade da je kao rezultat ekonomske recesije došlo do značajnog povećanja obima sudskih postupaka u oblasti zapošljavanja, što je dovelo do preopterećenosti nerešenim predmetima pred sudovima, uključujući i sudove u Hamburgu, ESLJP je objasnio sledeće: "[...] Konvencija nameće obavezu državama ugovornicama da svoj pravni sistem organizuju na način da dozvole sudovima da ispune zahteve iz člana 6. stav 1. [EKLJP] uključujući i zahtev suđenja u "razumnom roku". Ipak, privremeni zaostatak u rešavanju predmeta ne podrazumeva odgovornost država ugovornica ako

su one same preduzele razumno brze korektivne mere kako bi rešile takvu izuzetnu situaciju” (vidi predmet ESLJP-a *Buchholz protiv Nemačke*, br. 7759/77, presuda od 6. maja 1981. godine, stav 51).

67. U skladu sa svrhom gore navedenog stanovišta ESLJP-a, Sud je u svojoj sudskoj praksi naglašavao da redovni sudovi imaju u vidu ustavnu i zakonsku obavezu da okončaju predmete u razumnom vremenskom roku, kako se prekomernim odugovlačenjem ne bi stvarala zabuna i neizvesnost kod stranaka. Naime, redovni sudovi moraju uzeti u obzir ove obaveze i ne mogu dozvoliti da se predmet beskonačno prenosi s jedne na drugu sudsku instancu. U suprotnom, bilo bi narušeno poverenje javnosti u celokupan pravni poredak (vidi, s tim u vezi, obrazloženje Suda u slučaju *KI104/20*, podnosilac *Ejup Koci*, gore citiran, stav 62 i *KI19/21*, podnosilac *Sadik Pllana*, presuda od 11. avgusta 2022. godine, stav 98).
68. ESLJP je takođe naglasio da iako nije funkcija Suda da analizira način na koji su redovni sudovi protumačili i primenili zakon, on ipak smatra da do presuda kojima se ukidaju prethodno doneti zaključci i predmet vraća na ponovno odlučivanje obično dolazi usled grešaka koje su počinili niži sudovi, kao i da ponavljanje takvih presuda može ukazivati na neki nedostatak u pravosudnom sistemu (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a *Grčkokatolička parohija i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stav 147).
69. Sud primećuje da su u konkretnom slučaju, u postupku po tužbi, postojale dve odluke Osnovnog suda, dve odluke Apelacionog suda, od kojih je dvema meritorno odlučeno o građanskim pravima podnosioca zahteva, dok su dve bile takve da je njima predmet vraćen na ponovno suđenje.
70. Iz spisa predmeta se primećuje da je Apelacionom sudu trebalo 5 godina da odluči da vrati predmet na ponovno suđenje rešenjem [Ac. br. 3930/16] od 9. februara 2021. godine. Isti je vratio predmet na ponovno suđenje i rešenjem [CA. br. 3132/2013] od 6. maja 2015. godine.
71. Sud smatra da je Apelacioni sud imao nadležnost da odlučuje o činjeničnim i pravnim pitanjima i da je isti mogao meritorno da odluči o predmetu. U ovom aspektu, Sud smatra da ponavljanje ovakvih presuda može ukazivati na nedostatke u pravosudnom sistemu, i da se odugovlačenja postupaka u konkretnom slučaju uglavnom pripisuju redovnim sudovima jer je njima bilo potrebno više od 16 godina da presude u jednom predmetu koji nije složen, ali ne i da meritorno odluče o građanskoj tužbi podnosioca zahteva.

(d) Važnost predmeta spora za podnosioca zahteva

72. Kada je u pitanju kriterijum važnosti predmeta spora za podnosioca zahteva, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja pojašnjava da jedna kategorija predmeta zahteva naročito ekspeditivna rešenja. Prema ovoj praksi, primeri koji zahtevaju posebnu revnost i prioritetna rešenja su predmeti koji se odnose na građanski status i poslovnu sposobnost, predmeti u kojima se radi o starateljstvu nad decom i odnosu roditelj-dete, sporovi iz radnog odnosa, predmeti podnosilaca zahteva koji boluju od “neizlečive bolesti” i imaju “kraći očekivani životni vek”, kao i predmeti o pravu na obrazovanje (vidi predmete ESLJP-a *Bock protiv Nemačke*, br. 11118/84, presuda od 21. februara 1989. godine, stav 49; *Laino protiv Italije*, br. 33158/96, presuda od 18. februara 1999. godine, stav 18; *Mikulić protiv Hrvatske*, gore citiran, stav 44; *Hokkanen protiv Finske*, br. 19823/92, presuda od 23. septembra 1994. godine, stav 72; *Niederböster protiv Nemačke*, br. 39547/98, presuda od 27. maja 2003. godine, stav 39; *Frydlander protiv Francuske*, gore citiran, stav 45; *Vocaturu protiv Italije*,

gore citiran, stav 17; *X protiv Francuske*, br. 18020/91, presuda od 31. marta 1992. godine, stav 47; *A. i drugi protiv Danske*, br. 20826/92, presuda od 22. januara 1996. godine, stavovi 78-81; *Oršuš i drugi protiv Hrvatske*, br. 15766/03, presuda od 16. marta 2010. godine, stav 109; i *Sailing Club of Chalkidiki "I Kelyfos" protiv Grčke*, br. 6978/18 8547/18, presuda od 21. novembra 2019. godine, stav 60, u kojem je ESLJP, između ostalog, naglasio da se neopravdani izostanak odluke u posebno dugom periodu od strane suda koji razmatra predmet može smatrati uskraćivanjem pravde).

73. Sud podseća da se zahtev podnosioca odnosi na njegovu naknadu za imovinu koja mu je oduzeta od opštine Prizren za izgradnju škole. Sud u konkretnom slučaju, uzimajući u obzir da je podnosilac zahteva tražio svoje pravo na naknadu za imovinu koju je nasledio, smatra da su redovni sudovi morali da odluče brže u vezi sa predmetom podnosioca zahteva.
74. Sud ocenjuje da su redovni sudovi, u okolnostima konkretnog slučaja, morali da uzmu u obzir poštovanje načela pravičnog sprovođenja pravde, odnosno obavezu poslednje pomenutih da se propisno bave predmetima koji se nalaze pred njima (vidi slučaj Suda *KI19/21*, podnosilac *Sadik Pllana*, gore citiran, stav 105).
75. S tim u vezi, Sud je zauzeo stav da se predmeti u redovnim sudovima ne mogu voditi bez nekog određenog roka za njihovo okončanje, kao što se to desilo u konkretnom slučaju da postupci traju više od šesnaest (16) godina za jedno pitanje koje je direktno, kao što je nalaz u vezi sa potraživanjem podnosioca zahteva (vidi, *mutatis mutandis*, *KI19/21*, podnosilac *Sadik Pllana*, gore citiran, stav 106).

Zaključak u vezi sa prekomernom dužinom trajanja postupaka

76. U zaključku, Sud smatra da iako su u slučaju podnosioca zahteva redovni sudovi primenili odredbe koje uređuju pitanje imovine, one kao takve nisu bile toliko složene da bi čitav proces, od pokretanja tužbe pa do poslednje odluke Apelacionog suda kojom je slučaj vraćen na preispitivanje i presuđivanje Osnovnom sudu, trajao 16 godina 1 mesec i 13 dana i da još uvek nema pravosnažne odluke u vezi sa ovim pitanjem, jer je prema poslednjim informacijama slučaj ponovo vraćen Apelacionom sudu na osnovu žalbe.
77. Sud ocenjuje da konkretan slučaj nije bio složen iz sledećih razloga: (i) redovni sudovi su imali za obavezu da utvrde da li je tužbeni zahtev podnosioca zahteva za naknadu štete u njegovu korist ili nije; i (ii) postupak se nije dodatno zakomplikovao radnjama podnosioca zahteva koji je samo sledio procesne korake radi ostvarivanja svog prava na naknadu štete koju je pretrpeo usled oduzimanja imovine; dok je (iii) redovnim sudovima bilo potrebno više od 16 godina da odluče, i to ne meritorno, već tako što su vratili predmet na ponovno suđenje i odlučivanje u prvom stepenu. Sud ponovo ističe da se nerešavanje predmeta podnosioca zahteva u razumnom roku, osim što predstavlja neopravdano prekomerno dugo trajanje postupaka, takođe može smatrati i uskraćivanjem pravde (vidi predmet ESLJP-a *Sailing Club of Chalkidiki "I Kelyfos" protiv Grčke*, gore citiran, stav 60).
78. Shodno tome, Sud nalazi da se vremensko trajanje postupka u celini, od 16 godina 1 meseca i 13 dana, u okolnostima konkretnog slučaja ne može smatrati razumnim.
79. Kao rezultat napred navedenog, Sud utvrđuje da je došlo do povrede stava 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.

Efekti ove presude za podnosioca zahteva

80. Sud ima u vidu činjenična i pravna pitanja na osnovu kojih je postupak za podnosioca zahteva trajao 16 godina 1 mesec i 13 dana, da je njegov predmet ponovo ostao nerešen i ponovo vraćen Apelacionom sudu na odlučivanje na osnovu žalbe. S tim u vezi, Sud podseća da je utvrdio povredu stava 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.
81. Sud primećuje i utvrđuje da član 41. EKLJP-a koji je deo Naslova II [Evropski sud za ljudska prava] EKLJP-a, ne može da posluži kao osnov za potraživanje “pravičnog zadovoljenja” ili nadoknadu nematerijalne štete pred Ustavnim sudom, zbog toga što se ovaj član odnosi na nadležnosti ESLJP-a, a ne na nadležnosti domaćih sudova kao sastavnog dela zaštitnog mehanizma zagarantovanog EKLJP-om. Ugovorne strane su dužne da garantuju prava i slobode zagarantovane Naslovom I [Prava i slobode] EKLJP-a. U tom smislu, Sud uzima u obzir činjenicu da ESLJP dosuđuje “pravično zadovoljenje” ili nadoknadu za nematerijalnu štetu, međutim, on to čini na osnovu njegovih specifičnih nadležnosti opisanih u članu 41. EKLJP-a i pravilu 60. njegovog Poslovnika o radu.
82. Bez obzira na činjenicu da ESLJP ima specifično ovlašćenje da dodeljuje “pravično zadovoljenje”, ovaj Sud je vezan i uslovljen da postupa samo na osnovu zakonske i proceduralne regulative koja uređuje njegov rad. Ni u jednom od ovih dokumenata koji uređuju delokrug rada i postupke pred ovim Sudom i radnje koje on može da preduzme, nije predviđeno ekvivalentno ovlašćenje za dosuđivanje “pravičnog zadovoljenja”, onako kako se takva nadležnost jasno pripisuje ESLJP-u gore navedenim odredbama.
83. Međutim, ovo ne podrazumeva da pojedinci nemaju pravo da traže odštetu od javnih vlasti u slučaju da se utvrdi da je došlo do povreda njihovih prava i sloboda na osnovu zakona koji se primenjuju u Republici Kosovo. Naprotiv, sam ESLJP naglašava da, kako bi se određeno pravo zaštićeno EKLJP-om obeštetilo u najvećoj mogućoj meri, podnosioci u pitanju moraju dobiti naknadu štete i to u odgovarajućoj visini i u skladu sa pravom koje im je povređeno (vidi slučaj Suda KI108/18, podnosilac *Blerta Morina*, gore citiran, stav 197; vidi, na primer, jedan od predmeta ESLJP-a u tom smislu: *Gavrilić protiv Moldavije*, br. 22741/06, presuda od 22. jula 2014. godine). Međutim, ima i takvih slučajeva u kojima, na osnovu specifičnih okolnosti tog predmeta, ESLJP smatra da samo utvrđivanje povrede predstavlja “pravično zadovoljenje” i za nematerijalnu štetu koju je podnosilac zahteva možda pretrpeo (vidi u tom smislu operativni deo predmeta ESLJP-a *Roman Zakharov protiv Rusije*, br. 47143/06, presuda od 4. decembra 2015. godine, stav 312).
84. Sud objašnjava da nema zakonska ovlašćenja za određivanje bilo kakve vrste ili načina naknade u slučajevima kada utvrdi povredu relevantnih ustavnih odredbi, u konkretnom slučaju člana 31. Ustava i člana 6 (1) EKLJP-om (vidi slučajeve Suda KI10/18, podnosilac *Fahri Deçani*, presuda od 8. oktobra 2019. godine, stav 119; KI108/18, podnositeljka *Blerta Morina*, gore citiran, stav 196; kao i vidi slučaj KI113/21 podnositeljka *Bukurije Haxhimurati*, presuda od 20. decembra 2021. godine, stav 148).
85. U tom smislu, Sud je naglasio da pojedinci imaju pravo da pokretanjem posebnog postupka traže naknadu štete od javnih organa u slučaju utvrđivanja povrede njihovih prava i sloboda zasnovanih na važećim zakonima u Republici Kosovo (vidi slučajeve Suda KI113/21, podnositeljka *Bukurije Haxhimurati*, gore citiran, stav 150; KI10/18, podnosilac *Fahri Deçani*, gore citiran, stav 120; i KI108/18, podnositeljka *Blerta*

Morina, gore citiran, stav 197 i KI19/21, podnosilac *Sadik Pllana*, gore citiran, stav 115).

86. Sud ocenjuje da samo utvrđivanje povrede prava na pravično suđenje u razumnom roku, koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP, ne predstavlja "pravično zadovoljenje" za podnosioca zahteva. Shodno tome, u slučajevima kada samo utvrđivanje ustavne povrede od strane Suda možda nije dovoljno da se otklone posledice ustavne povrede i kada je novčana nadoknada neophodna, na stranama koje su uključene u predmet je da iskoriste pravna sredstva koja su im raspolaganju prema zakonodavstvu na snazi radi daljeg ostvarivanja svojih prava, uključujući i pravo da traže naknadu materijalne i nematerijalne štete, kao rezultat povreda prava zagarantovanih Ustavom koje je utvrdio Sud, uključujući i povredu prava na pravično suđenje u razumnom roku zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve Suda KI113/21, podnositeljka *Bukurije Haxhimurati*, gore citiran, stav 151, i KI19/21, podnosilac *Sadik Pllana*, gore citiran, stav 117).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 59 (1) Poslovnika, 22. decembra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da je došlo do povrede stava 2. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima, u odnosu na pravo na pravično i nepristrasno suđenje u razumnom roku;
- III. DA NALOŽI Apelacionom sudu da u skladu sa pravilom 63. Poslovnika, obavesti Ustavni sud, što je pre moguće, a najkasnije u roku od 6 (šest) meseci, odnosno do 22. juna 2023. godine, u vezi sa merama preduzetim radi izvršenja presude ovog Suda;
- IV. DA DOSTAVI ovu presudu stranama;
- V. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- VI. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani